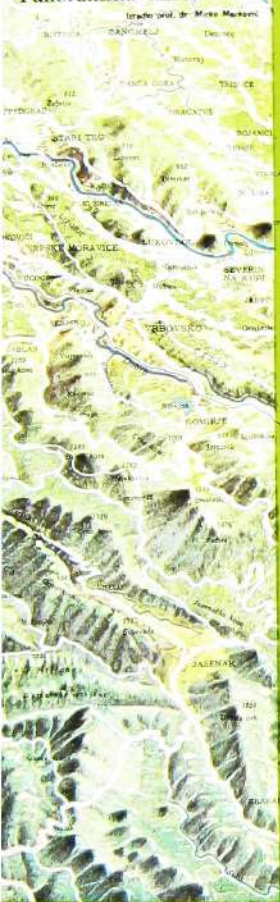

ŠUMSKO GOSPODARSTVO DELNICE

GORSKI KOTAR
Panoramska karta

1960-1980.

s osvrtom
na prošlost šumarstva
Gorskog kotara

Delnice, travnja 1981.

Izdavač

Šumsko gospodarstvo — Delnice

Za izdavača

Ivan Tomac - Kapelan, dipl. prav., glavni direktor

Urednički odbor

Alojzije Frković, dipl. inž. šum., *predsjednik*

Članovi

Josip Crnković, dipl. inž. šum.

Nikola Jugović, dipl. inž. šum.

Mihajlo Merle, dipl. inž. šum.

Viktor Pintar, služb.

Miroslav Prpić, dipl. inž. šum.

Berta Spudić, dipl. inž. šum.

Jovica Vujnović, dipl. inž. šum.

Nevenka Zdjelar, dipl. ek.

Uredništvo

Alojzije Frković, dipl. inž. šum., glavni urednik

Josip Šafar, dipl. inž. šum. — naučni savjetnik, redaktor

Alojz Crnić, prof., redaktor i lektor

Ivan Kuduz, akad. slik., likovno rješenje ovitka i izrada u sitotisku

Ivo Marendić, sc. CSC grafički urednik

Zrinka Frković, prof., korektor

Vjekoslav Bauer, šum. teh., crteži karata i grafova

Tisak Grafičkog poduzeća »Tipograf« — Rijeka, XIII divizije 18

Naklada 3000 primjeraka

Tiskano travnja 1981.

POVIJESNI PREGLED

- 15 I. IZ PROŠLOSTI ŠUMA, ŠUMARENJA I
ŠUMARSTVA GORSKOG KOTARA I
RIJEČKOG PRIMORJA
*Od prvih pisanih spomenika, sredinom 13.
stoljeća, do godine 1941. — S. Frančišković*
- 45 II. FAŠISTIČKA OKUPATORSKA
EKSPLOATACIJA GORANSKIH ŠUMA
Od godine 1941. do 1945. — V. Grbac
- 97 III. RAZVITAK ŠUMARSTVA I ŠUMSKO-
GOSPODARSKE ORGANIZACIJE
U OSLOBODENOJ ZEMLJI
Od godine 1945. do 1960. — I. Navratil

SUVREMENI ŠUMSKOGOSPODARSKI RAZVITAK I NAPREDAK ŠUMSKO GOSPODARSTVO — DELNICE

Od godine 1960. do 1980.

- 131 OD PROŠLOSTI, DANAS I UBUDUĆE —
I. Tomac — Kapelan
- 135 ORGANIZIRANOST I SAMOUPRAVLJANJE
— V. Pintar, B. Gašparac
- 139 STRUČNO OSPOBLJAVANJE RADNIKA
— V. Pintar
- 143 ŠUMARSKA ŠKOLA — DELNICE —
M. Pavešić
- 146 PROIZVODNA NATJECANJA DRVOSJEČA
— D. Lončar, M. Merle
- 155 ŽIVOTNI I RADNI UVJETI ZAPOSLENIH
— M. Gašpar
- 160 ODMOR I ODMARALIŠTE — M. Gašpar
- 163 UZGAJANJE ŠUMA — N. Jugović
- 189 RASADNIČKA PROIZVODNJA — Ž. Đukić
- 195 UREĐIVANJE ŠUMA — J. Crnković
- 207 ZAŠTITA ŠUMA — M. Ostojčić
- 221 DIVLJAC NAŠIH ŠUMA — A. Frković
- 243 ISKORIŠĆAVANJE ŠUMA — V. Klepac,
I. Pleše — Curl, J. Blažević, A. Polić
- 267 PROIZVODI I TRŽIŠTE — M. Prpić
- 279 TOKOVI I USPJEŠNOST POSLOVANJA —
N. Zdjelar
- 293 INVESTICIONA ULAGANJA — I. Došen
- 306 DRUŠTVO INŽINJERA I TEHNIČARA
ŠUMARSTVA I DRVNE INDUSTRIJE
— DELNICE — D. Močan
- 310 OBLJETNICE I INICIJATIVE — V. Tomac
- 316 RADNICI ŠUMSKOG GOSPODARSTVA
— DELNICE

Predgovor

Ovom knjigom obilježavamo dugogodišnji razvoj Šumskog gospodarstva — Delnice. Zasnovana šire i ambicioznije nego što bi mogla biti publikacija ove vrste — ova knjiga sadrži:

- ☆ povijesni pregled šumarstva u Gorskom kotaru i Riječkom primorju od najranijeg razdoblja pisanih spomenika tj. od druge polovice 13. stoljeća do godine 1941;
- ☆ pregled okupatorske eksploatacije goranskih šuma u drugom svjetskom ratu, borbu partizana i narodne vlasti za očuvanje naših šuma, te početke šumskog gospodarenja i šumarske organizacije posljednjih ratnih godina i nakon oslobođenja;
- ☆ pregled razvitka šumskog gospodarenja od godine 1945. do osnutka Šumskog gospodarstva — Delnice — godine 1960.
- ☆ pregled dvadeset godina rada i razvitka goranskog šumarstva u Šumskom gospodarstvu — Delnice.

Proširivanje sadržaja ove knjige povijesnim pregledom, makar prividno izlazi iz okvira proslave 20-godišnjice Gospodarstva, najbolje označava temeljne postavke znanstvenih i stručnih radova organiziranog šumarenja i šumskog gospodarenja u Gorskom kotaru od najstarijih vremena do danas. Budući pak da su šume i šumarstvo glavno bogatstvo i od prošlosti osnovni izvor narodnog života, te do danas i osobito danas suvremenog gospodarstva — ovo traganje u prošlosti šumarstva Gorskoga kotara nema samo prvorazrednu šumarskogospodarsku, nego i kulturno-povijesnu vrijednost za cijeli Gorski kotar.

Dosad su u našoj znanstvenoj literaturi objavljivana istraživanja dra inž. šum. Stjepana Frančiškovića najstarije i stare povijesti gorskokotarskog i dijela primorskog šumarstva — koji je rezultate toga svog rada sazeo i za knjigu »Gorski kotar«.

Prvi puta u našoj povijesnoj znanosti ovdje objavljujemo i prikaz našeg suvremenog povjesničara mr Vitomira Grpca o pljačkaškoj eksploataciji goranskih šuma u razdoblju drugoga svjetskog rata — osobito fašističkog talijanskog okupatorskog razdoblja. Tom su se nasrtaju, nasilju i pljački suprotstavili partizani. Njima se pasivnim i aktivnim otporom pridružilo i cio narod Gorskog kotara. Ništa nismo ni u šumarstvu ni u ratnim ni u poratnim godinama stekli slučajno ni olako. Još u ratnim godinama narodnooslobodilačka vlast — od najviših tijela naše nove države socijalističke Jugoslavije i Hrvatske — AVNOJ-a i ZAVNOH-a, do narodnooslobodilačkih odbora po oslobođenim područjima i mjestima — obraćala je najveću moguću brigu šumama i šumarstvu, uspijevši da ga organizira kao jedno od osnovnih vrela obnove popaljene i porušene zemlje i gospodarskog života.

Pisac temelji svoj pionirski rad na izvorima, koje dosad za šume i šumarstvo općenito u nas, osobito pak u Gorskom kotaru, nije nitko još proučio. Njegovim tragom moći će se i valjat će dalje istraživati naše šumarstvo tog razdoblja. Upravo zahvaljujući ovom

znanstvenom doprinosu, koji za nas ima i prvorazrednu društvenu dimenziju i vrijednost — u Gorskom kotaru, pa i u Riječkom primorju prvi put smo znanstveno-stručno osvijetlili prazninu razdoblja godine 1941—1945, još više zato što je, velik dio nas i kao ratna generacija, osjećamo po neposrednoj prethodnoj važnosti za našu današnjicu. Bez ovoga rada mr V. Grpca i bez daljega sličnog znanstvenog rada i istraživanja neće se moći ni smjeti više pisati povijest općenito Gorskoga kotara, pogotovo gorskokotarskog šumarstva.

Nastavljajući prikaz o šumarenju i šumskom gospodarstvu u Gorskom kotaru i na području kojim je gospodarilo i gospodari Šumsko gospodarstvo — Delnice, naš poznati stručnjak dipl. inž. šum. Ivo Navratil dao je u svom radu u ovoj knjizi također velik doprinos našoj šumarskoj i općenito gospodarskoj poslijeratnoj povijesti. Istražujući dugo vremena kretanje goranskoga šumskog gospodarstva u godinama mnogobrojnih poslijeratnih zamisli o organizaciji i reorganizaciji — on je iznio iz arhiva bivših šumskogospodarskih organizacija ovoga područja mnoge dragocjene podatke o razvijanju šumarske prakse na ovom području, ali i o doprinosu šumarskih stručnjaka iz Gorskog kotara našoj šumarskoj znanosti, i konačno argumentirano o ogromnom doprinosu Gorskoga kotara prvih poslijeratnih godina obnove zemlje i gradnje socijalizma velikim količinama drva i drvne građe.

Četvrti, gospodarski-radno pa i društveno najaktuelniji dio ove knjige bavi se šumarskogospodarskom djelatnošću na većem dijelu područja Gorskog kotara i dijelu područja Riječkog primorja proteklih 20 godina — u vrijeme postojanja Šumskog gospodarstva — Delnice.

Tek je ovaj posljednji, najopsežniji dio uistinu naša spomen-knjiga u povodu 20-godišnjice. On se u određenom smislu nadovezuje na sličnu knjigu o Šumskom gospodarstvu — Delnice, u povodu njegove 10-godišnjice, koju smo objavili godine 1970. Zato će čitaoci koji budu bili u mogućnosti i više stručno zainteresirani morati prelistati i tu knjigu — zbog nekih temeljnih ili pak

komparacijskih podataka o Sumskom gospodarstvu — Delnice, i o našem šumarenju u tom razdoblju. Napomenuti valja tek da se od knjige »Deset godina razvitka Sumskog gospodarstva — Delnice«, dio ove knjige, o 20-godišnjici, mnogo razlikuje.

Svi šumskogospodarski sadržaji ovdje su prikazani tematski, a mnogo manje po šumarijama, čime smo, vjerujemo, pokazali i temeljnu značajku organizacijsko-gospodarske promjene i napretka i u goranskom šumarstvu upravo na osnovama ustavnih promjena. Dakle, težili smo prikazivati cjelinu našega šumskog gospodarenja, više zadatke, sadržaje, napore, uspjehe i rezultate rada, prelazeći sažeto, ali dovoljno, organizacijska pitanja ili dijelove — šumarije kao organizacije udruženog rada. Pokazujemo tako i utvrđujemo da nas upravo naši zadaci — tim više zajednički što su veći i važniji i za naše lokalne društveno-političke zajednice, i za našu širu zajednicu — vežu u našem Sumskom gospodarstvu — Delnice, na najbolji mogući način, radno; i da smo u njoj to čvršće povezani što su nam veći radni uspjesi.

Po rezultatima našega rada u proteklih 20 godina, po temama koje i kako ih ovdje obrađujemo, vjerujemo da je vidljivo kako Sumsko gospodarstvo — Delnice, ima dobre osnove rada i jasne ciljeve razvitka, i da ima i dobre stručnjake, od radnika u neposrednoj proizvodnji, drvosječa i drugih, do vrsnih tehničara i inženjera šumarstva, ekonomista, pravnika, koji nose naš rad i život pa i pridonose našoj šumarskoj praksi i znanosti općenito.

Značajno je, a tek će se u budućnosti vidjeti koliko može biti vrijedno, što je naša prva spomen-knjiga — »Deset godina razvitka Sumskog gospodarstva — Delnice« bila poticaj da se radi na knjizi »Gorski kotar«, čije se tiskanje dovršava —, a budući pak da je donekle isto Uredništvo prionulo i na ovu knjigu, te da je i dio pisaca isti — upravo su mnoga iskustva rada na knjizi »Gorski kotar« dobro poslužila i ovdje — pri izradi sadržaja, pa donekle i u načinu obrade pojedinih tema.

Uredništvo

